

Betreft:	Bijbelstudie	Dit is een uitgave van de Hersteld Hervormde Mannenbond	
Onderwerp:	Jakobus 1 : 12 – 18	Auteur:	Ds. H. Verheul
Jaargang 1	Nummer 2017-11	Deze uitgave is uitsluitend bestemd voor de aangesloten verenigingen	

Boven de verzen 12 t/m 18 kunnen we zetten: stand houden in de verzoeken.

12. Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft dengenen, die Hem liefhebben.

Het begint hier met een zaligspreking. Zalig is de man, die verzoeken verdraagt. Weer brengt Jakobus de verzoeken ter sprake. In vers 2 nam hij het voor vreugde houden als uitgangspunt. Hier in vers 12 spreekt hij over verzoeken, de proef doorstaan en het volharden onder het opschrift : zalig! Als we vers 2 naast vers 12 zetten, zien we bij beide het woord verzoeking. Eerst over de verzoeking, hier over de verzoeking doorstaan en in beide weer de volharding.

Er loopt dus een duidelijke lijn van vers 2 naar vers 12. De zaligspreking is bedoeld voor de broeders uit vers 2, voor de bidders uit vers 5, de geringe broeder uit vers 9 en de rijke, die zich vernederd uit vers 10. Vers 12 vervult zo als het ware een brugfunctie in dit gedeelte. Het vat het voorgaande samen en is tegelijk een inleiding op wat er komt. Zalig heeft de betekenis, dat je door God bent gezegend. Bij Jakobus is het woord zalig geworteld in het Oude Testament.

Daar is zalig zijn een toestand van geluk en vreugde om alles wat van God werd ontvangen. In het N.T. zijn zij zalig, die mogen delen in de schatten en gaven van Christus. Jakobus sluit hiermee aan bij de Bergrede van de Heere Jezus. De man, die de proef doorstaan heeft en gelouterd uit de beproeving te voorschijn is gekomen, zal de kroon des levens ontvangen. Die kroon is het ware, het eeuwige leven.

Wie getrouw is tot de dood zal de kroon des levens ontvangen, belooft de Heere aan gemeente van Smyrna (Openb. 2 : 10). Ze ontvangen een leven in de gemeenschap met God. Het eeuwige leven is de overwinningskroon voor het volharden in de beproevingen. In tegenstelling tot de vergankelijkheid van de rijkdom in het vorige vers wijst Jakobus hier op de onvergankelijke kroon van het leven. Deze kroon heeft God beloofd en de belofte van het eeuwige leven als krans voor hen die God liefhebben. De liefde tot God is de sterkste stimulans tot de volharding. Zo plaatst Jakobus het in een heerlijke toekomst.

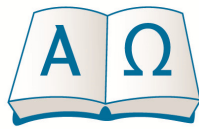
13. Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij Zelf verzoekt niemand.

In het begin van dit hoofdstuk heeft Jakobus het groeiproces van het geloof besproken. De beproevingen die de gelovige ondervindt spelen daarbij een grote rol. Dit groeiproces loopt uit op het leven. De kroon van het eeuwige leven ligt in het verschiet. Nu gaat Jakobus het groeiproces van de zonde beschrijven. Ook hier spelen de beproevingen een grote rol, maar dan in de vorm van verzoeken. Alleen het groeiproces loopt hier uit op de dood.

De twee wegen staan hier dus scherp tegenover elkaar getekend. De weg naar het leven en de weg naar de dood worden zo tegenover elkaar geplaatst. Waarom vond de apostel het nodig om zijn lezers het groeiproces van de zonde voor te houden? En waarom onderstreept hij met nadruk, dat God hierin geen aandeel heeft. Dat doet hij omdat zijn lezers besmet waren met de gedachte, dat God een aandeel heeft in de verzoeken, die mensen moeten doorstaan.

In de Griekse leefwereld van die tijd vinden we die gedachte ook, dat de goden de schuld krijgen wanneer mensen zondigen. Joden en zelfs Joodse christenen waren ook niet altijd vrij van deze opvatting. Vandaar dat Jakobus zich geroepen voelt daar ernstig tegen te waarschuwen. Hij doet dat op een bijzondere manier, door een gefingeerde spreker aan het woord te laten. De opmerkingen van die spreker worden vervolgens weerlegd. Een kernbegrip in dit gedeelte is het woord beproeven of verzoeken. Tot vijfmaal toe wordt dit woord gebruikt of een afleiding ervan. Jakobus gebruikt het woord beproeven in de betekenis van verzoeken. Dit werkwoord kan namelijk twee betekenissen hebben. Het kan zowel verzoeken als beproeven betekenen. De wisseling van betekenis van woorden komen we meer tegen bij hem. We zagen het ook al bij het woord arm, als economisch arm, maar ook als nederig voor God.

Tegen de achtergrond van verkeerde gedachten over God, moet niemand menen, dat de verzoeken, die wij ondergaan afkomstig van God zouden zijn. God beproeft Zijn kinderen wel, maar Hij verzoekt niemand. Dit is in strijd met het wezen van God. Jakobus geeft daarvoor een tweevoudige reden. Want, God kan niet door het kwade verzocht worden en Hij verzoekt niemand. Het kwade komt ten ene male niet bij God vandaan.

- 14. Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt.**
15. Daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde baart den dood.

In de verzen 14 en 15 tekent Jakobus nu op een beeldende wijze het verloop van het zondeproces. De mens is in tegenstelling tot God wel te verzoeken. Die verzoeking begint als wij toegeven aan een bepaalde begeerte. De begeerte is dat je iets wil doen, dat immoreel is of iets wil bezitten wat van een ander is. Het is een boze lust tot het kwade die de mens eigen is. De begeerten, zegt Calvijn, die in een mens huizen zijn even zondig als de zonde, die er uit voortkomt, de zonde met de daad.

Deze begeerte tot het kwade is zondig. Deze begeerte werkt verlokkelijk en verleidend door in ons leven. Jakobus gebruikt hier twee termen uit de wereld van de jacht en het visbedrijf. De begeerte is als een jager of een visser die door middel van een lokaas probeert zijn prooi te bemachtigen. De begeerte lokt en trekt de mens achter iets aan dat begerenswaardig is. Jakobus vergelijkt in vs. 15 de begeerte met een vrouw die een kind ter wereld brengt.

Eerst is zij in verwachting, daarbij heeft hij aan de verzoeking gedacht. Door aan de verzoeking toe te geven vindt er een conceptie plaats. Als de vrucht voldragen is, wordt het kind, de zonde geboren. De zonde is hier dan de zonde van de daad. Het zondige optreden is het kind dat in begeerte verwekt is. We zouden het woord zonde, dat hier gebruikt wordt kunnen omschrijven als misdaad, mislag, misgreep, misstap. Dat sluit ook de zonde met woorden of gedachten in. Zoals een pas geboren kind groeit, zo groeit de zonde ook.

De zonde, die niet gestuit wordt, wordt groter en sterker en brengt tenslotte de dood voort. Letterlijk staat er : geeft geboorte aan de dood, dat is een medische term voor een bevalling, dikwijls gebruikt voor dieren. De dood heeft hier de betekenis van de eeuwige dood en staat lijnrecht tegenover het leven als eeuwig leven. Jakobus wil met deze waarschuwing zeggen : wie kiest nu voor het leven de dood?

Laat daarom de begeerte niet over u heersen, zoals bij Kaïn. Let liever op de gaven van God. De lezers worden dan ook opgeroepen om weerstand te bieden tegen wat van binnenuit komt. En daarbij vooral acht te geven op wat van boven komt.

De goede gaven van God (vs. 16 - 18).

In vers 5 heeft Jakobus de Heere God beschreven als de gevende God. Hij geeft zonder meer en zonder verwijt. Dit gaat hij hier verder uitwerken. Elke goede gave en elk volmaakt geschenk komt van God. We zagen al dat God aan iedereen die in de beproeving volhardt de kroon van het eeuwige leven zal geven. Nu gaat hij uiteenzetten hoe we dit leven zullen ontvangen. Er is in wezen geen verschil tussen het leven dat God geeft in vs. 18 en de kroon des levens in vs. 12.

De kroon is het door God geschonken leven als bekroning op de volharding. Zo blijft Jakobus voortdurend hameren op het aambeeld van de sterke tegenstelling. God veroorzaakt niet het kwade, maar schenkt juist het goede. De lezers moeten vooral geen verkeerde gedachten over God koesteren. Daarom begint hij met de ernstige vermaning :

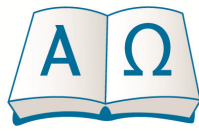
16. Dwaalt niet, mijn geliefde broeders!

De wijze waarop hij zijn lezers aanspreekt valt meteen op. Het mijn broeders uit vs. 2 is hier verdiept tot mijn geliefde broeders. Hoe ernstiger de aansporing des te indringender doet Jakobus een beroep op de onderlinge band, die hen samenbindt. Vandaar : mijn geliefde broeders, dwaalt niet. Dan raak je de weg namelijk kwijt. Dan wordt het van kwaad tot erger. Daar heeft hij zijn geliefde broeders niet voor over.

17. Alle goede gave, en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij Welken geen verandering is, of schaduw van omkering.

Alle goede gave en alle volmaakte gift komt van God. Het woordje gave brengt tot uitdrukking het geven als zodanig, het schenken. Terwijl het woordje gift meer nadruk legt op de gave zelf, het geschenk. Daar Jakobus hier gebruik maakt van een bepaalde dichtstijl moeten we niet te veel verschil maken tussen gave en gift. Als de lezers maar beseffen, dat alles wat zij als goede gave en volmaakte gift ontvangen van God komt. Ook mensen, die slecht zijn weten hun kinderen goede gaven te geven (Mt. 7 : 11).

Maar, wat van boven, van God komt, is goed en volmaakt. Dat is zonder enig gebrek. Volmaakt heeft hier de betekenis van volkomen, gaaf. Bij gave en gift hebben we in de eerste plaats te denken aan de gave en de gift van de wijsheid, waarover Jakobus in vs. 5 gesproken heeft. We kunnen de kroon des levens ook als zo'n Goddelijk geschenk beschouwen. Maar vervolgens bedoelt Jakobus met de goede en volmaakte gift van God het

nieuwe leven, waarover hij in het volgende vers gaat spreken.

God wordt als de Gever genoemd de Vader der lichten. Jakobus beschrijft wie God is en wat Hij geeft in de taal van de schepping. In het O.T. wordt de Heere God als de alleenheerser over licht en duisternis beleden. In Ps. 136 wordt Hij als de Schepper van de zon, de maan en de sterren bezongen. Als Jakobus het hier dan ook heeft over de lichten, dan hebben we te denken aan de hemellichten of de hemellichamen. Bij deze God, Die de hemellichamen geschapen heeft is geen verandering of ommekeer. Dit gedeelte is voor de verklaarders niet eenvoudig. De bedoeling van Jakobus kan zijn aan te geven, dat er bij God geen verandering is zoals dit wel het geval is bij de hemellichamen. In het firmament is sprake van een wisselende stand van de hemellichamen, van zonnewende, van zon- en maansverduistering. Maar God is en blijft de Onveranderlijke. Hij is onveranderlijk goed. Dit komt uit in de gaven die Hij schenkt. Er is echter ook een andere verklaring mogelijk. Deze gaat niet uit van de veranderlijke stand van de hemellichamen, maar juist van de vaste plaats die ze innemen. De sterren en de planeten waren in de dagen van Jakobus de vaste elementen boven de wisselende geschiedenis van de mens.

Wanneer Jakobus schrijft over verandering en omkering dan zou hij doelen op een zonsverduistering of op de wolken, die de zon bedekken en zo schaduwen over de aarde werpen. Zo vast als die hemellichamen zijn, zo onveranderlijk is hun Maker. Zo wil hij wat hij over God zegt als het ware funderen. Daarom verdient deze uitleg de voorkeur.

18. Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen.

Een van de goede en volmaakte gaven die God schenkt is de gave van het nieuwe leven. De schrijver en de lezers hebben deze gave van God mogen ontvangen. Jakobus houdt hier het beeld vast van de vrouw die een kind ter wereld brengt, dat hij ook al in vers 15 gebruikte. In vers 15 gebruikte hij het om het geboorteproses van de zonde te beschrijven. Daar liep het uit op de dood. Nu beschrijft hij het geboorteproses van Gods kinderen.

Dat brengt niet de dood, maar het leven. God heeft ons geestelijk doen geboren worden. Hij heeft die geboorte als een geschenk gegeven. Jakobus vermeld :

1. waarom God dit heeft gedaan
2. vermeldt hij het middel dat God gebruikt heeft
3. wijst hij op het grote doel dat God met dit geboorteproses voor ogen stond.

God heeft dit hele proces in werking gesteld, om de heel eenvoudige reden, omdat Hij het wilde. Dit staat bij Jakobus voorop. Hier brengt Jakobus ons bij Gods raadsbesluit. Achter de uitdeling van de goede en volmaakte gaven van God staat Zijn heilige wil tot verlossing. Wij zijn er als mensen en de gelovigen zijn er als wedergeboren mensen, omdat God dat gewild heeft. Jakobus mag ons hier wijzen op het welbehagen des Heeren. Achter het wonder van de vernieuwing van het leven staat het wonder van Gods verkiezende liefde. Staat Zijn raadsbesluit om zondaren te verlossen. Die levensvernieuwing beschrijft Jakobus vervolgens als een geboorteproses. Hoe is dat nieuwe leven dan tot stand gekomen?

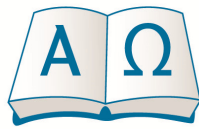
Wel, dat is tot stand gekomen door het Woord der waarheid. Het gaat hier om het Woord dat waarheid is. En dat Woord heeft de waarheid tot inhoud. Het gaat hier voluit om de verkondiging van de waarheid. Het Woord der waarheid was toen al een bekende uitdrukking voor het Evangelie. Paulus gebruikt het ook : in Ef. 1 : 13 schrijft hij aan de Efeziërs, nadat gij het Woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt.

Daar gaat het vooral om de prediking van het Evangelie. Het is het Woord der waarheid, zegt Paulus ook in Kol. 1 : 5. Bij Jakobus is woord (logos) bij uitstek de term om de prediking aan te duiden. Daar komt hij zo meteen in vers 21 nog op terug. Het Woord is dus de korte aanduiding voor de boodschap van God in het Evangelie. Door de verkondiging brengt God mensen tot een nieuw leven. Als de Heilige Geest Zich paart aan het Woord dan komt er leven in het dal van de dorre doodsbeenderen.

Jakobus benadrukt hier tegenover zijn lezers het grote belang van de Woordverkondiging. Paulus vermaant hen aan wie hij schrijft om de onderlinge bijeenkomst niet na te laten. Dat alles met het oog op de toekomst. Met het oog op de wederkomst van Christus. In zijn tijd waren er ook al mensen, die deze gewoonte hadden. Een gewoonte, die snel aangewend is, maar waar we beter maar niet aan kunnen wennen.

Onnodig onze plaats leeg laten is nog nooit voor iemand tot zegen geweest. In de Woordverkondiging is onze goede God immers ook vandaag nog steeds om mensen te vernieuwen. Zo bewerkt de Heere de wedergeboorte. Zonder die wedergeboorte kunnen we immers Zijn Koninkrijk niet ingaan. Dat leerde de Heere Jezus Nicodemus ook in dat nachtelijke gesprek. Zo is dit 18e vers als het ware het scharnier waaromheen alles draait in deze brief. De wedergeboorte als het werk van de Heilige Geest is nodig om de werken van liefde en barmhartigheid als vruchten van het geloof te kunnen verrichten. Want, het is immers onmogelijk dat iemand, die door een waar geloof Christus is ingelijfd, die werken niet voort zou brengen.

Het resultaat van dit baringsproces, van deze nieuwe geboorte, is dat de lezers, die het Woord der waarheid

gelooft hebben, eerstelingen onder Gods schepselen zijn. Het woord eersteling was de lezers van deze brief wel bekend. Het is een woord dat afkomstig is uit de Joodse ceremoniële eredienst. De eersteling is de eerste vrucht van de oogst. De eerstelingen van iedere oogst moesten aan de Heere geofferd worden.

De eerste vrucht diende tegelijk als een erkenning dat de hele oogst eigenlijk aan God toebehoorde. Zo vertegenwoordigde de eersteling ook de hele oogst. Wie bedoelt Jakobus nu hier in deze tekst met de eerstelingen? Zijn dat de eerste lezers van deze brief geweest? Zijn zij de eerstelingen van de schepselen van God? Zijn zij de eerstelingen van alles wat God geschapen heeft en nog gaat herscheppen? Of worden de gelovigen van alle eeuwen zo aangeduid?

Als het eerste het geval is dan zijn de christenen uit de Joden de eerstelingen. De grote oogst ligt nog in het verschiet. Die oogst ligt op de velden om geoogst te worden. Deze zal ook geoogst worden als de Heere Zijn dienstknechten uitzendt tot aan de einden der aarde. Zijn schuren, of zo u wilt, Zijn huis moet vol worden. Dit is op zich geen verkeerde verklaring, maar het ligt meer voor de hand om bij het woord eerstelingen te denken aan het woord van de profeet Jeremia.

Hij noemt het volk Israël de eersteling van Gods oogst (Jer. 2 : 3). Zo noemt Jakobus de gelovigen van het Nieuwe Testament de eerstelingen onder de schepselen van God. Is dat geen wonder? De mens, die bij de schepping als laatste werd geschapen, mag in de herschepping de eerste zijn. Gods kinderen mogen van die herschepping dus de eerste zijn. De totale vernieuwing van Gods schepping begint dus bij de mens. Want, één ding weten we dat God alle dingen nieuw zal maken. Er komt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Daar zal God zijn alles en in allen. Met die vernieuwing is de Heere volop bezig. Dat de herschepping begint met de mens, geeft wel aan hoe belangrijk de mens in Gods ogen is.

Samenvattend kunnen we zeggen dat Jakobus in dit gedeelte zijn lezers, die in het leven van iedere dag beproevingen hebben te verwerken en verzoeken moeten weerstaan en waarvan er sommigen in armoede leven, oproept zich toe te vertrouwen aan God. Aan de God Die de gevende, de scheppende en herscheppende God is.

1. Hij is de God Die helpt bij beproeving
2. Hij is de God Die wijsheid schenkt waar deze van Hem wordt afgebeden
3. Hij is de God Die niet brengt in verzoeking
4. Hij is de God Die komt met Zijn goede en volmaakte gaven

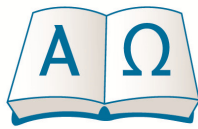
In verband met de beproevingen en verzoeken wijst Jakobus op twee wegen :

1. de weg van het leven
2. het pad van de dood

Waar iemand aan de begeerte toegeeft en er groei is in het leven van de zonde, daar is het eindstation onherroepelijk de dood. Tegen deze donkere achtergrond van doodsdreiging krijgt het spreken van de apostel over het leven en het levenwekkende woord, de prediking, een bijzonder accent. De lezers verkeren in de bevoorrechte positie dat zij in het herscheppende werk van God samen met alle gelovigen eerstelingen mogen zijn.

Deze hoge positie brengt ook een geweldige verantwoordelijkheid met zich mee. Dat ze er naar streven om in hun geloof volkomen en onberispelijk te zijn. Dat gaat hij dan in het volgende gedeelte verder uitwerken. Daarin worden ze opgeroepen om daders van het Woord te zijn. Hij gaat ze daar vertellen hoe het geloofsleven op hoog niveau bereikt kan worden. Dit alles kan alleen bereikt worden als het wonder van de wedergeboorte in hun leven heeft plaatsgevonden. Dit geschiedt door de prediking van het Evangelie van vrije genade. Wat Jakobus hierover schrijft, kan beschouwd worden als de spil waar de brief om draait. Voor het verdere verstaan van de brief, vooral waar Jakobus zijn lezers aanspoort tot gehoorzaamheid aan de wet van God, is het van het allergegrootste belang om dit uitgangspunt in het oog te houden.

Het Woord moet het doen, want als het Woord het niet doet, dan kunnen we de kerk binnenhalen wat we willen, maar dat zal blijken tevergeefs te zijn. Sola Scriptura. Het Woord alleen. Door het Woord brengt de Heere tot geloof en geloofsgroei. Het Woord is immers het zaad der wedergeboorte. Wanneer we dit uit het oog verliezen dan gaan we Jakobus gemakkelijk beschuldigen van wetticisme of moralisme. Daartoe geeft deze brief echter geen enkele aanleiding.

Te lezen Schriftgedeelten en te zingen Psalmen

Jakobus 1 : 12 – 18

Zingen : Ps. 139 : 1 en 14; Ps. 66 : 4; Ps. 146 : 1 en 3

Gespreksvragen

1. Hoe kunnen we volharden in de verzoeken in ons leven?
2. De begeerte is de bron van de zonde. Hoe is dat te verklaren?
3. De gaven van God zijn in tegenstelling tot de gaven van mensen, volmaakt. Waarom gaan we daar niet wat nauwkeuriger mee om?
4. Welke gaven geeft de Heere? Zijn we daar ook om verlegen? Hoe krijg je die gaven?
5. Het Woord der waarheid. Hoe leren we wat waarheid is?
6. Jakobus zegt dat we daders van het Woord moeten zijn. Klinkt dat niet wat te activistisch in onze oren?

Aantekeningen: